

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Budgetförutsättningar 2021 och framåt
(2020-01-31)

Innehåll

Bakgrund	3
Nämndspecifik omvärldsanalys	3
Investeringsbudget	4
Driftbudget	5
Volymförändringar	5
Lokaler	7
Kapitalkostnader	8
Kompetensförsörjning	8
IT och ny teknik som stöd för verksamheten	12
Kompetenser och förmågor	12
Framgångsfaktorer	13
Önskade tillstånd 2020 - 2022	13
Digitalisering 2020 – 2022	14
Prioriteringar	15
Effektiviseringsförslag	16
Samarbetsförslag	19
Kvalitetshöjande förändringar	19
Risikanalys	20

Bakgrund

Den politiska kommunledningen presenterade 2019-11-22 sitt budgetdirektiv inför arbetet med Mål och budget 2021 – 2022. Kommunens nämnder ges möjlighet att senast 2020-02-15 lämna synpunkter på direktivet.

Direktivet anger en ökning av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens driftsram med 3,3 mnkr som motsvarar 0,7 procent jämfört med 2020 års nivå. Den angivna driftsramen uppgår därmed till 476,7 mnkr.

Nämnds-specifik omvärldsanalys

Barnkonventionen

Barnkonventionen blir lag januari 2020, vi behöver ha ett större fokus på barnrättsfrågor och lagstiftningen kräver ökad delaktighet från barnen. Beslut skall alltid beaktas utifrån barnens bästa rent juridiskt. Integreringen av barnrättsarbetet i vardagens pedagogiska verksamhet fortsätter. Fortbildning av skolans personal fortsätter.

Vuxenutbildningen och SFI

Ökad arbetslöshet

Leder mest troligt till fortsatt högt tryck på vuxenutbildningarna.
Validering: Valideringsdelegationen föreslår att validering ska bli en

lagstadgad rättighet som kommunerna ska tillhandahålla vilket kan öka kostnaderna för vuxenutbildningen.

Komvuxutredningen

Vi väntar fortfarande på att förslag från komvuxutredningen ska implementeras. Troligen kommer det att ske under 2020. Bland annat kommer det antagligen att innebära att man inte längre i första hand måste anta de elever som står längst ifrån arbetsmarknaden utan kan prioritera annorlunda. Kan påverka kostnaderna både positivt och negativt och bedöms som kostnadsneutralt i nuläget.

Omfattande SFI-utredning offentliggjordes sommaren 2019. Utredningen föreslår bl.a. att huvudmännen ska erbjuda en sammanhållen utbildning som utgår från en utbildningsplan, att eleverna inom den sammanhållna utbildningen garanteras en undervisningstid om minst 23 timmar per vecka i genomsnitt under en fyraveckorsperiod och att delvis obligatorisk elevhälsa ska införas i vuxenutbildningen. Remissrunda pågår. Om förslagen blir verklighet kan detta bli kostnadsdrivande för SFI.

Gymnasieskolan

Regeringen utreder styrningen av gymnasieskolan och redovisar utredningen i februari 2020. Utredaren ska föreslå en modell för hur gymnasieskolan kan planeras och dimensioneras regionalt. Utredaren ska också se över hur finansieringen av utbildning i den regionala planeringen och dimensioneringen kan se ut samt även överväga om den regionala planeringen ska innefatta beslut som pekar ut var i en region en viss utbildning ska anordnas. Samtliga kan få stor påverkan på gymnasieskolan i Haninge, men troligtvis inte före 2022.

Samordning inom mindre mer hanterbara kluster pågår inom STORSTHLM. Haninge är placerat i kluster för de sydöstra kommunerna tillsammans med Nacka, Nynäshamn, Tyresö och Värmdö.

Kompetensförsörjning

Idag är det svårt att rekrytera legitimerade lärare¹ i hela riket vilket beror på att antalet som utbildar sig till lärare är färre än vad som efterfrågas.

Prognoser visar att denna situation kommer att bestå de kommande åren. Samtidigt är huvudregeln i skollagen (2010:800) är att det endast är legitimerade lärare som är behöriga att bedriva undervisningen (även om det i undervisningen får finnas annan personal som har sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas). Rekryteringsläget av legitimerade lärare är en försvårande faktor i arbetet med att förändra andelen legitimerade lärare i kommunens förskolor och grundskola som idag har en relativt låg andel behöriga lärare. Rekryteringsläget är även svårt för övriga yrkesgrupper och roller.

Insatser inom kompetensförsörjningsarbetet kan komma att medföra kostnader för kommunen. Ett exempel är om kommunen direkt bekostar eller stöttar personer som utbildar sig till legitimerade lärare. Det kan göras genom att verksam lärare inom förskola och skola utan lärarexamen komplettera sina tidigare studier och erfarenheter genom vidareutbildning inom VAL. För förskolans del finns ett förslag om att ändra i regelverket som gör att antagningen breddas. Det sker genom att kravet på att medarbetaren ska ha varit verksam som förskollärare ersätts med att den anställde ska ha medverkat i undervisningen på en förskola

Investeringsbudget

Budgetdirektivet innehåller ingen investeringsram som nämnden ska yttra sig om, utan uppmanar till äskande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens investeringsram 2021, som kommunfullmäktige angav i Mål och budget 2020 – 2021 uppgår till 5,0 mnkr. Förvaltningen bedömer att investeringsbehovet för löpande

¹ Med lärare avses förskollärare, grundskollärare, gymnasielärare, yrkeslärare och fritidspedagoger.

investeringar under 2021 uppgår till 3,0 mnkr, varför investeringsramen kan reduceras med 2,0 mnkr.

Prio ordning	Projektbenämning	Typkod	Behov, tkr	Beräknad kapital-	2022	2023	2024
				kostnad			
			2021	2021			
1	Arbetsmiljö	N/ E	1 000	57	1 000	1 000	1 000
2	Mindre ombyggnationer	N	1 000	32	1 000	1 000	1 000
3	Inventarier och utrustning	N/ E	1 000	74	1 000	1 000	1 000
Summa			3 000	163	3 000	3 000	3 000

Investeringar sker huvudsakligen i lokalanpassningar för förbättrad arbetsmiljö, mindre ombyggnationer och i inventarier och utrustning. Prioriteringar sker efter samma ordningsföljd. Skolenheternas investeringar finansieras av programpeng eller tilldelad ram. I nuläget finns inga kända investeringar som inte enheterna själva väljer.

Driftbudget

Effektiviseringar av gymnasieverksamheten fortsätter. Programprislistan har räknats upp med 1,0% för 2020 och inget tyder på att en uppräknings för 2021 som motsvarar prisindex för kommunal verksamhet kommer att genomföras. Det innebär att gymnasieskolorna inte kompenseras för lön- och kostnadsökningar och att fortsatta effektiviseringar behövs inom alla områden.

Volymförändringar

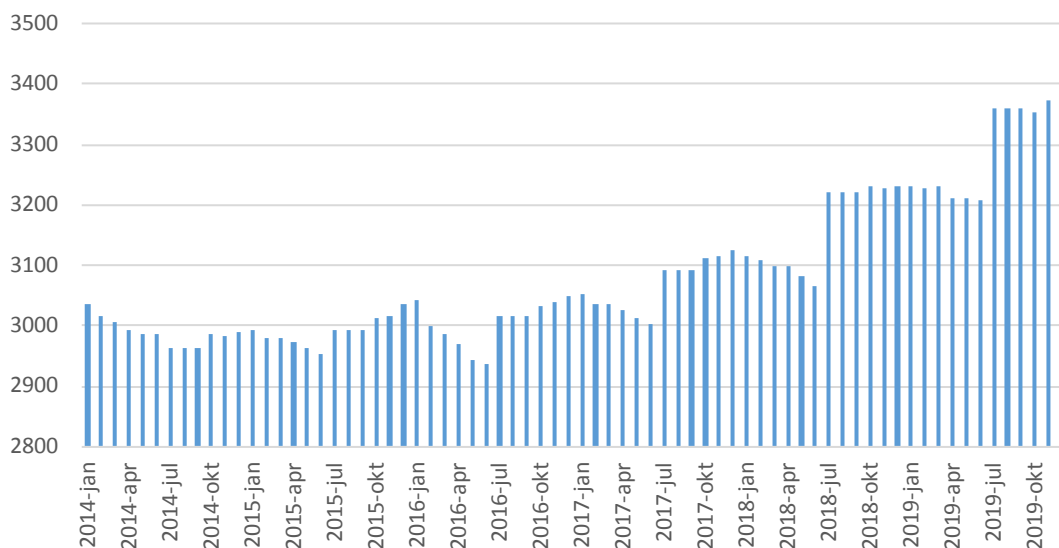
Sweco genomförde hösten 2017 en utredning av lokalbehovet för gymnasieutbildning i Haninge under de kommande 20 åren på nämndens uppdrag. Under perioden beräknas antalet gymnasieelever nästan fördubblas. Efterfrågan på gymnasieutbildning i egen regi i kommunen beräknas öka med i genomsnitt 100 elever per år. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden står inför ökande kostnader för att tillgodose behovet av gymnasieutbildning för ungdomar folkbokförda i Haninge. Egen verksamhet måste kunna möta ökad efterfrågan. Om det inte sker i tid påverkar det andra huvudmän inom gymnasierregionen.

Volymförändring egna elever

Diagram 1 nedan visar volymförändringen av gymnasieelever folkbokförda i Haninge från 2014 till 2019. Under 2019 gick genomsnittligt 3 293 folkbokförda ungdomar i Haninge gymnasiet i kommunens egna eller annan anordnares regi. Under 2021 beräknas genomsnittligt antal gymnasieelever som är folkbokförda i Haninge öka med ca. 2,4 procent jämfört med 2020 , vilket motsvarar ca. 78 individer.

Diagram 1

Volymförändring gymnasieelever folkbokförda i Haninge
2014 - 2019

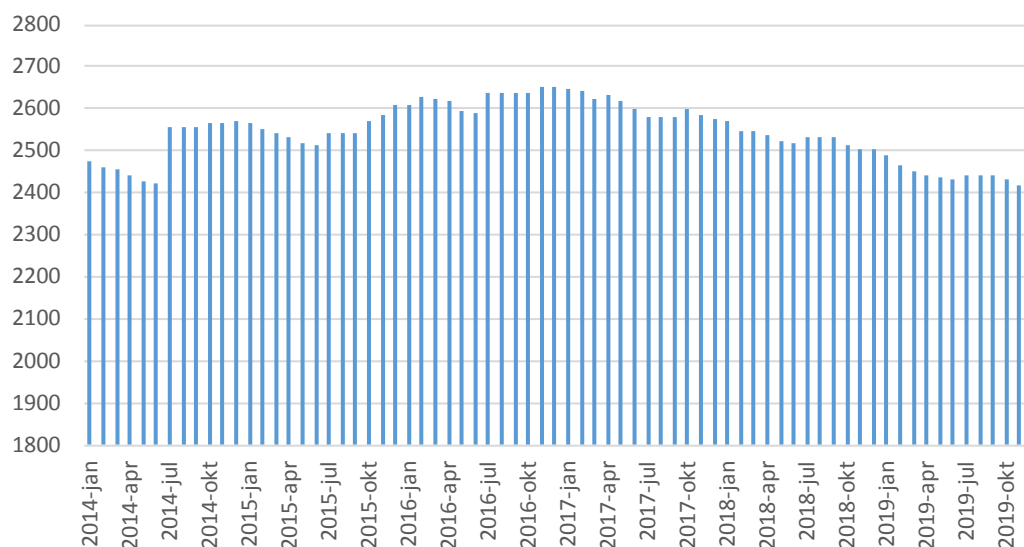
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Genomsnittligt elevantal	2990	2991	3005	3067	3161	3293
Skillnad mot föregående år	-124	1	14	62	94	132

Volymförändring elever i Haninge kommuns regi

Diagram 2 visar volymförändringen av totalt antal gymnasieelever som går utbildning i Haninge kommuns regi. Det innebär att elever från hemkommunen, elever från andra kommuner och elever som saknar folkbokföringsadress finns med i underlaget. Under 2019 gick genomsnittligt 2 443 gymnasieelever utbildning i Haninge kommuns regi.

Diagram 2

Volymförändring totalt antal elever i egen regi 2014 - 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Genomsnittligt elevantal	2506	2551	2626	2605	2530	2443
Skillnad mot föregående år	47	45	75	-21	-75	-87

Lokaler

Beskrivning och analys av hur lokalbehovet ser ut beträffande behov av ytterligare lokaler, omDispositionering av lokaler eller avställning av lokaler, samt driftbudgetekonomiska konsekvenser och möjligheter.

Stora förändringar planeras inom gymnasiet och vuxenutbildningen.

Lokaltredning pågår som ser över lokalbehov på både kort och lång sikt.

- Under 2020 behöver Riksäpplets gymnasieskola krympa lokalmässigt eftersom endast ca 250 elever kommer att finnas där hösten 2020. Från hösten 2021 skulle Riksäppet kunna växa igen om erforderliga beslut fattas.

- Lokalprogram ang gymnasiesärskolan individuella program beslutades av GVN hösten 2019. Lämpliga nya lokaler har dock ännu inte hittats. Svårt att bedöma kostnadsförändring gentemot nuvarande ytor på Riksäppet.

- Centrum Vux har inte behov av "gamla Fredriks" lokaler efter sommaren

2020. Behovet av att anordna fler utbildningar i egen regi istället för genom andra anordnare kommer att öka trycket på de egna lokalerna.

- Under 2020 kommer ett utredningsarbete påbörjas om framtidens gymnasieskola i Haninge kommun.

Kapitalkostnader

Skolenheternas investeringar finansieras av programpeng eller tilldelad ram och i nuläget finns inte några kända investeringar som inte skolan själv väljer.

Kompetensförsörjning

Bakgrund 2019

Utbildningsförvaltningen har under föregående år påbörjat ett genomgripande utvecklingsarbete där kompetensförsörjning är ett av flera centrala områden som prioriteras. Det sker genom att de identifierade områdena integreras i ett sammanhållet systematiskt kvalitetsarbete för hela förvaltningen. Under föregående år påbörjades detta genom olika aktiviteter. Ur ett strategiskt perspektiv bedöms följande tre aktiviteter som de viktigaste:

1. En mindre grupp av rektorer (inom förskola och skola) började diskutera vilka roller som skolan behöver i framtiden, vilket var början på att konkret öka kompetensmedvetenheten.
2. Ett nytt arbete påbörjades för verksamhetsförlagd utbildning av lärarstudenter (VFU), vilket på goda grunder kan antas utgöra den viktigaste rekryteringsbasen i framtiden.
3. Kompetensförsörjning blev ämnet för den första kvalitetsrapporten (dnr GFN 2019/21 samt GVN 2019/83) inom ramen för det nya systematiska kvalitetsarbetet som ska hålla samman hela förvaltningen. Med detta påbörjades ett samlat grepp kring förvaltningens kompetensförsörjning i syfte att möta framtidens utmaningar. En viktig övergripande slutsats i rapporten är att rikta

kompetensförsörjningsarbetet (i olika avseenden) mot den befintliga organisationen. Rapporten bekräftar även vikten av att arbeta med första och andra punkten ovan.

Plan och mål 2020

Inför 2020 har utvecklingsarbetet resulterat i en ny typ av verksamhetsplan som bygger på tillstånd för de centrala områdena under de kommande tre åren. Generellt bygger planen på att nödvändiga förutsättningar för respektive område *etableras* under år 2020, under år 2021 ska dessa förhållanden *integreras i verksamheten* och under 2022 ska dessa förhållanden vara *en fungerade del i verksamheten*.

Inom kompetensförsörjningen är de önskade tillstånden år 2020 följande:

- Kompetensmedvetenhet börjar utvecklas i organisationen.
- Gemensamma teoretiska utgångspunkter och ställningstaganden/värden för kompetensförsörjningen börjar etableras i verksamheten.
- Stöttande faktorer till kompetensförsörjningen identifieras och börjar etableras (Ex. VFU-kluster och digitalisering).

Önskade tillstånd för kompetensförsörjningen år 2021 är följande:

- Verksamheterna arbetar med strategisk kompetensförsörjning.
- Gemensamma teoretiska utgångspunkter och ställningstaganden/värden för kompetensförsörjningen börjar integreras i verksamheten.
- Identifierade och stöttande faktorer till kompetensförsörjningen integreras i verksamheten (Ex. VFU-kluster och digitalisering).

Önskade tillstånd för kompetensförsörjningen år 2022 är följande:

- Kompetensförsörjningen är en naturlig del i verksamhetsutvecklingen.

- Organisationen har samsyn och gemensamma ställningstaganden/värden kring kompetensförsörjningen, som vägleder i tanke och handling.
- Identifierade stöttande faktorer är integrerade i verksamheten.

För att arbetet med verksamhetsplanen ska bli framgångsrikt finns en grupp under ledning av förvaltningens HR-partner som arbetar med frågan. Parallellt med kompetensförsörjningsarbetet finns ett annat centralt område som benämns *Den kompetenta organisationen*, vars syfte är att utveckla utbildningsförvaltningen genom att arbeta med områdena *Ledarskap och medarbetarskap, Hälsöfrämjande arbetsplatser* samt *Organisation och lärande*. Inom ramen för området skapas förutsättningar att arbeta med ett flertal viktiga frågor med anknytning till kompetensförsörjning som identifierades i kvalitetsrapporten för kompetensförsörjning såsom höga sjuktal, många som slutar för att börja hos annan arbetsgivare och HME-relaterad problematik. *Den kompetenta organisationen* skapar även generellt bättre förutsättningar för kompetensförsörjningsarbetet genom bildandet av ett ledningsnätverk bestående av förvaltningens chefer.

Fråga 1

Beskriv de resultat och de nya grepp förvaltningen har uppnått i förhållande till ovanstående beskrivning samt omvärldens krav på ny teknik och konkurrens om arbetskraften.

Under år 2019 utvecklades grunden för kompetensförsörjningsarbetet och inför år 2020 har förvaltningen skapat nya förutsättningar att arbetat strategiskt med kompetensförsörjning på lång och kort sikt (se ovan för övergripande beskrivning). Ett exempel är arbetet med “nya roller” och funktioner i skolan som resulterat i att en skola kommer att påbörja ett projekt inom området kommande läsår.

Omvärldens krav på ny teknik

I den kvalitetsrapport om kompetensförsörjning som gjordes år 2019 identifierades digitalisering som ett viktigt område för att möta framtida kompetensförsörjningsbehov. Skälet till detta är att digitaliseringen idag inte bara kan användas för att underlätta administration, kommunikation och informationshantering utan kan i ökad grad även utformas för att bli en allt mer betydelsefull del av skolväsendet. Fjärrundervisning i skärgården eller inom ämnen där andelen legitimerade lärare är låg är uppenbara användningsområden för digital teknik, men i ökad takt kan digitaliseringen stödja och avlasta lärare i undervisningen genom utvecklingen av artificiell intelligens (AI), något som även har potential öka organisationens förmåga att nå högre resultat. Förutsättningarna för att lyckas med digitalisering har lagts i den del av verksamhetsplanen som behandlar området Digitalisering.

Konkurrens om arbetskraften

Idag är det svårt att rekrytera legitimerade lärare² i hela riket vilket beror på att antalet som utbildar sig till lärare är färre än vad som efterfrågas. Prognoser visar att denna situation kommer att bestå de kommande åren. Samtidigt är huvudregeln i skollagen (2010:800) är att det endast är legitimerade lärare som är behöriga att bedriva undervisningen (även om det i undervisningen får finnas annan personal som har sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas).

Gymnasieskolan och vuxenutbildningen har en relativt god andel legitimerade lärare men antalet elever ökar kraftigt inom båda verksamheterna och lärare kommer att behöva rekryteras.

² Med lärare avses förskollärare, grundskollärare, gymnasielärare, yrkeslärare och fritidspedagoger.

Utgångspunkten i kompetensförsörjningsarbetet måste vara att sträva mot en så hög andel legitimerade lärare som möjligt. Skälet till detta är att det är ett krav enligt skollagen (2010:800) och att det ökar förutsättningarna för barn och elever att få en god utbildning. Det kan dock konstateras att kommunen inte kan använda rekrytering av legitimerade lärare som huvudmetod för dagens och framtidens anställningsbehov eftersom efterfrågan vida överstiger tillgången. Det är mot den bakgrunden som kompetensförsörjningsarbetet måste riktas mot den befintliga organisationen (se beskrivning ovan). En tänkbar insats är att stötta medarbetare som vill använda sig av *Vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen* (VAL) (se rubriken *Nämndspecifik omvärldsanalys*).

För närvarande är det oklart vilka förmågor, kompetenser och funktioner organisationen behöver för att klara framtidens utmaningar.

Förhoppningen är att behovsbilden klarnar i takt med att kompetensmedvetenheten höjs, men med det följer ökade krav på organisationens förmåga att förändra roller och utveckla medarbetares kompetens på ett sådant sätt att organisationens behov tillgodoses. Initialt kan detta vara kostnadsdrivande i synnerhet om det ska ske snabbt och på ett innovativt sätt.

Fråga 2

Beskriv hur man avser att gå vidare i arbetet med att ytterligare införliva den framtagna metodiken för kompetensförsörjning i sin ordinarie process för verksamhetsplanering.

Inför år 2020 har förvaltningen skapat nya förutsättningar att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning på lång och kort sikt (se ovan för övergripande beskrivning). Kompetensförsörjningen ska bli en integrerad del i verksamhetsutvecklingen genom att det ska utgöra ett obligatoriskt område i det systematiska kvalitetsarbetet för alla nivåer i organisationen. Därigenom tillskapas förutsättningar för att kompetensförsörjningen blir

en del i verksamhetsplaneringen och ett sammanhållet arbete i hela förvaltningen.

Fråga 3

Beskriv hur man avser att fortsätta arbetet med att höja kompetensmedvetenheten i den egna organisationen.

Kompetensmedvetenhet har identifierats som en av de viktigaste frågorna att arbeta med för att kunna arbeta strategiskt med kompetensförsörjning. Av den anledningen har arbetet påbörjats och planerats in som önskade tillstånd i verksamhetsplanen de kommande tre åren (se ovan).

IT och ny teknik som stöd för verksamheten

Kompetenser och förmågor

Digitalisering handlar inte bara om att kunna utveckla digitala lösningar utan handlar också om att kunna se vilka sätt vi behöver göra saker på och vilka (samhälls-)utmaningar vi står inför.

Katarina I Gidlund, professor och digitaliseringsforskare har summerat det på följande sätt:

- Digitalisering har tre dimensioner: *saker, sätt* och *samhälle*
 - Saker; exempelvis mobiltelefoner, datorer, program och appar.
 - Sätt; förändrade beteenden och arbetsformer
 - Samhällsdiskussionen kan förenklat beskrivas som en diskussion om vad vi tycker är en bra eller dålig samhällsutveckling på en övergripande nivå. Det innebär att frågor kring vilka utmaningar vi står inför och vilka möjligheter vi har idag behöver ges utrymme och få ta tid. Och framförallt i den här dimensionen behöver vi fler kompetenser som ger sig in i samtalet.
- Vi behöver ha alla tre dimensionerna med oss för att förstå omfånget och inte fastna i de två första
- Omfånget innebär att många olika perspektiv, erfarenhetsbaser och kompetenser behövs. När vi pratar om digitalisering så tänker vi ofta

att det är kompetenser som utvecklas inom ingenjörskompetens- ekonom- och teknikutbildningar som är mest relevanta. Men om vi fortsätter använda oss av de tre dimensionerna, saker, sätt och samhälle, så är det många olika kompetenser och utbildningar som behövs. Det räcker inte med kunskap och erfarenhet om att utveckla digitala saker eller utveckla och stödja nya beteenden och arbetsformer. Vi behöver kunskap och erfarenhet om hur samhället håller ihop och utvecklas.

- Vi behöver också kunna prata om dålig och bra digitalisering och göra det i relation till vilka utmaningar vi står inför idag

Om vi väljer att beskriva våra förmågor när det kommer till digitalisering kan de beskrivas i nivåer där första nivån ibland kallas Digitalt medborgarskap. På den nivån har vi Förmågan att använda digital teknik och media säkert, effektivt och med ansvar. Det är den nivån vi befinner oss på idag. Nästa nivå och den vi nu strävar mot är Digital kreativitet. Där har vi Förmågan att vara en del av det digitala ekosystemet genom att medskapa nytt innehåll och förverkliga idéer med digitaliseringen som möjliggörare. På den nivån kan vi påverka riktningen av företagets, organisationens eller den egna digitaliseringsresan.

Framgångsfaktorer

Förutom att utbildningsförvaltningen behöver öka den digitala förmågan, få fler och bredare erfarenheter, kunskaper och kompetenser för att lyckas i digitaliseringen finns ansvar och åtaganden som behöver säkerställas:

- Förändringsprocesser utgående från digitalisering behöver utgöra en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet
- Långsiktigt åtagande gällande prioritering och finansiering
- Tillräcklig organisatorisk kapacitet
- Tillgång till pedagogisk och teknisk support
- Resurser behöver avsättas för kompetensutveckling och förvaltning av den digitala miljön

Efter att Stockholm Stad har intervjuat 67 personer från grundskolor och gymnasieskolor med påföljande analysmöten så har framgångsfaktorerna för digital utveckling identifierats inom fem områden för skolans verksamhet:

- **Styrning:** Det finns en etablerad vision, tydliga riktlinjer och prioriteringar i budget kopplade till ett tydligt pedagogiskt ledarskap för hur digitaliseringen ska drivas
- **Processer:** Skolan har konkreta handlingsplaner samt processer för strukturerad kunskapsdelning och uppföljning av digitaliseringsarbetet
- **Resurser och kompetenser:** En god it-infrastruktur är på plats, pedagogiskt och tekniskt it-stöd finns lättillgängligt och tid avsätts för fortbildning
- **Organisation:** Skolan har en it-grupp som kontinuerligt driver digitaliseringsfrågor samt flera tydliga roller med ansvar och kunskap
- **Kultur:** En dela-kultur med hög acceptans och gemensam kunskapssyn på digitaliseringen skapar förutsättningar för att öka motivationen samt för ett bättre lärande för eleverna

Önskade tillstånd 2020 - 2022

2020

- Organisationen har påbörjat ett arbete där hela organisationen ökar sin förmåga att utveckla, leda och prioritera arbetet med digitaliseringen i förhållande till den digitala strategin för skolväsendet samt Haninge kommuns digitala strategi. Syftet är att digitaliseringen blir en möjliggörare för undervisning, lärmiljö, innovation och kompetensförsörjning.
- Gemensamma teoretiska utgångspunkter och ställningstaganden/värden för digitaliseringen börjar etableras i verksamheten. Utbildningsförvaltningens dokument "Vägledning i digitaliseringsarbetet" börjar färdigställas

2021

- Organisationen är på väg mot att uppfylla den digitala strategin för skolväsendet och Haninge kommuns digitala strategi. Det finns en

större förmåga i hela organisationen att utveckla, leda och prioritera arbetet med digitaliseringen. Digitaliseringen börjar bli en möjliggörare för undervisning, lärmiljö, innovation och kompetensförsörjning.

- Gemensamma teoretiska utgångspunkter och ställningstaganden/värden för digitaliseringen börjar integreras i verksamheten. Utbildningsförvaltningens dokument "Vägledning i digitaliseringsarbetet" är ett stöd i utvecklingen.

2022

- Organisationen uppfyller den digitala strategin för skolväsendet och Haninge kommuns digitala strategi. Det finns en systematik för hur arbetet med digitalisering utvecklas, leds och prioriteras. Digitaliseringen är en möjliggörare för undervisning, lärmiljö, innovation och delar av kompetens-försörjning löses genom ny teknik.
- Organisationen har samsyn och gemensamma ställningstaganden/värden kring digitaliseringen som vägleder i tanke och handling. Dokument "Vägledning i digitaliseringsarbetet" blir allt mindre viktigt då digitaliseringen mer och mer är en del av ordinarie verksamhetsutveckling.

Digitalisering 2020 – 2022

Under första kvartalet 2020 görs en genomlysning av var förskolor/skolor befinner sig i sin digitaliseringsresa. Förvaltningen kommer att kunna jämföra sig med kommuner i hela landet men det primära syftet är att få en tydlig bild över vilka styrkor och svagheter förvaltningen har inom områdena ledning, infrastruktur, kompetens samt användning och som vi behöver arbeta vidare med. Resultatet blir en gemensam handlingsplan som i sin tur blir en del i vårt fortsatta digitaliseringsarbete. Uppföljning kommer att ske kontinuerligt. Pågående aktiviteter/projekt som kommer att påverka perioden 2021 – 2022 är:

- Learning Management System (LMS) ersättare för dagens fragmenterade lösning med flera system

- Planering inför digitala nationella prov (2023-2024) testas. Ska säkerställa att allt är klart inför de riktiga proven. Provtjänst på plats 2022
- e-tjänster inkl RPA fortsätter ersätta manuella och halvmanuella processer
- Portal för våra pedagogiska verktyg vilket förutom att det underlättar för nyttjarna kommer att effektivisera hanteringen av verktygen
- Fjärrundervisning, ”koncept” (teknik/pedagogik) arbetas fram som kan återanvändas
- Distansundervisning

Digitalisering har identifierats som viktig lösning för att möta dagens och framtidens utmaningar samtidigt som det kan effektivisera och höja kvaliteten. En grundläggande förutsättning för att lyckas är att förvaltningen utvecklar förmågor att kravställa funktionalitet i digitala system på ett sådant sätt att digitaliseringen inte bara möter användarnas behov utan även möjliggör nya arbetssätt som är kvalitets- och effektivitetshöjande.

Prioriteringar

Nedanstående tabell sammanfattar prioriteringar när det gäller volym-, pris- och övriga förändringar. Beräkningen är gjort utifrån en generell prisökning på 2,8 procent, vilket motsvarar Sveriges kommuner och regioners (SKR) prisindex för kommunal verksamhet 2021. Kostnader för lokaler, som inte ägs av Tornberget, har räknats upp med 2,0 procent.

Tabell 1: prioriteringsfördelade kostnadsförändringar från 2020 till 2021, tkr

NÄMND/STYRELSE		GVN	Ökning %
2020 års budgetram		473 700	
Justering 2020 års budgetram		-250	
Preliminär ramökning 2021		3 300	0,7%
2021 års preliminära ram		476 750	100,7%

Prio	Kostnadsförändringar 2021 jämfört med budget 2020	Årsbelopp	Andel av ram
1	Opåverkbara faktorer befintlig verksamhet eller redan beslutade åtgärder		
1.1	Volymförändringar gymnasieskolan	9 009	1,9%
1.2	Prisförändringar elevsättningar inom samverkansavtalet	8 130	1,7%
1.3	Prisförändringar elevsättningar övriga gymnasiet	2 847	0,6%
1.4	Pris- och löneökningar vuxenutbildning	1 285	0,3%
1.5	Pris- och löneökningar i övrig verksamhet	937	0,1%
1.6	Lokalkostnader	168	0,0%
S:a 1	Summa prio 1	22 377	4,7%
2	Opåverkbara faktorer, ex. beslut fattade utan specifikt tilldelade medel		
2.1	Rättighetslagstiftningen vuxenutbildning	14 234	3,0%
S:a 2	Summa Prio 2	14 234	3,0%
	Summa kostnadsförändringar 2019	36 611	7,7%
	Preliminär ramökning	-3 300	-0,7%
	Avvikelse mellan kostnadsförändring och preliminär ramökning 2019	33 311	7,0%
	Kostnadsminskningar, se spec. separat tabell	-33 311	-7,0%
	Summa finansiering	0	0,0%

Nämndens budget 2020 för elevsättningar, tilläggsbelopp, skolskjutsar, SL-kort och inackorderingsbidrag uppgår till 383,1 mnkr. En volymökning med ca. 2,4 procent innebär en ofrånkomlig kostnadsökning på 9,0 mnkr. Med samma prisuppräknings för samtliga elevsättningar inom gymnasiet som övrig verksamhet inom nämnden resulterar det i en kostnadsökning på 13,4 mnkr.

Ökade kostnader inom vuxenutbildningen med anledning av fler sökande och en rättighetslagstiftning som begränsar möjligheten att prioritera mellan och avslå ansökningar beräknas påverka med 14,2 mnkr.

Sammanfattningsvis innebär det att nämnden skulle behöva 36,6 mnkr för att kunna bedriva samma verksamhet under 2021 som under 2020, vilket är 33,3 mnkr mer än föreslagen ram.

Prisförändringar på de nationella programmen, nationellt godkänd idrottsutbildning och modersmål råder inte kommunen själv över så länge samverkan med den gemensamma gymnasierregionen gäller. Under 2017 – 2019 räknades priset för den läns-gemensamma prislistan från Storsthlm

upp årligen med genomsnittligt 1,8 procent. Inför 2020 räknades priset upp med 1,0 procent.

Nedan tabell visar genomsnittlig prisuppräknings från Storsthlm åren 2017 - 2020 respektive generell PKV (prisindex kommunal verksamhet) vid tidpunkten för när nämndens remissyttrande till Mål och budget för respektive år skrevs fram.

	2017	2018	2019	2020	2021
Genomsnittlig prisuppräknings Storsthlm	1,8%	1,8%	1,8%	1,0%	*
Generell prisindex PKV	3,0%	2,9%	3,0%	3,1%	2,8%

** 2021 års prisuppräknings föreslås av Storsthlm juni 2020*

Eftersom det är troligt att priset för den läns-gemensamma prislistan inte kommer att räknas upp fullt i enlighet med vad generell prisindex för kommunal verksamhet anger för 2021 kommer nämndens kostnader för elev-sättnings sannolikt bli lägre.

I det fall priset för den läns-gemensamma prislistan räknas upp med 1,8 procent blir skillnaden 2,9 mnkr. I det fall en uppräknings sker med 1,0 procent blir skillnaden ytterligare 2,3 mnkr. Skillnaden redovisas i tabell 2 som visar förvaltningens förslag på kostnadsbesparingar.

Effektiviseringsförslag

Tabell 2 anger de kostnadsbesparingar förvaltningen ser framför sig för att rymmas inom föreslagen driftbudget 2021.

Tabell 2: kostnadsbesparingar från 2020 till 2021

Effektiviseringsförslag/kostnadsbesparingar/intäktsökningar budget 2021		
	Beskrivning	Effekt 2021, Tkr
1	En lägre uppräknig från Storsthlm av den läns-gemensamma prislistan, uppräknig med 1,8%	2 904
2	En lägre uppräknig från Storsthlm av den läns-gemensamma prislistan, uppräknig med 1,0%	2 323
3	Utebliven uppräknig av ersättningar i övriga gymnasiet	2 607
4	Sänkt ersättning introduktionsprogram	2 000
5	Sänkt ersättning tillägg-belopp gymnasiesär/ gymnasiet	1 000
6	Effektiviseringar vuxenutbildning	2 500
7	Utebliven kompensati-on hyreshöjning Fredrika södra	11 863
8	Upphandling Vuxenutbildning	2 300
9	Nämndreserven reduceras från ursprungligt 2 500 tkr	500
10	Central förvaltning	1 000
11	Avsatta medel uppdrag	1 093
12	Utebliven ersättning Akademierna	1 000
13	Ytterligar effktiviseringsbehov	2 221
Summa		33 311

- 1) En lägre uppräknig av den läns-gemensamma prislistan som avser nationella program, nationellt godkänd idrottsutbildning och modersmål från Storsthlm skulle innebära lägre kostnader för nämnden. Samtidigt påverkar det gymnasieskolorna som får en lägre ersättning än vad SKR ´s prisindex för kommunal verksamhet anger. En prisuppräknig på 1,8 procent beräknas minska nämndens kostnader med 2,9 mnkr. Effekten för kommunens egna skolor i form av lägre ersättning blir inte fullt lika stor eftersom det totala antalet elever som går i Haninge kommuns skolor är färre än antalet gymnasieelever som är folkbokförda i kommunen och som nämnden betalar eleversättning för.
- 2) I det fall Storsthlm endast räknar upp den läns-gemensamma prislistan med 1,0 procent beräknas nämndens kostnader minska med ytterligare 2,3 mnkr. Samtidigt påverkar det skolorna som får en lägre uppräknig än vad SKR ´s prisindex för kommunal verksamhet anger (se punkt 1).
- 3) Samverkansavtalet och den läns-gemensamma prislistan omfattar inte övriga ersättningar inom gymnasiet. Dessa beslutar nämnden själv om.

- 4) Inför 2018 höjdes programpriset till introduktionsprogrammen med totalt 4,0 mnkr. Del av pengarna finansierar närvaroteamet.
- 5) Tilläggsbelopp betalas ut för alla elever i gymnasiesärskolan och beloppet varierar beroende på hur allvarlig elevens funktionsnedsättning är. Tilläggsbelopp i vanliga gymnasiet betalas ut till elever med mycket stort behov av särskilt stöd efter ansökan och behovsprövning. Samverkansavtalet och den länsgemensamma prislistan omfattar inte tilläggsbelopp. Dessa beslutar nämnden själv om.
- 6) Vuxenutbildningen redovisade underskott 2019 med 5,8 mnkr. Underskottet förklaras av ökade volymer på grund av fler sökande och en lagstiftning som begränsar möjligheten att prioritera mellan och avslå ansökningar för att rymmas inom tilldelad ram. Under 2020 prognostiseras kostnader för utbildning öka med anledning av fler sökande. Effektiviseringar inom Vuxenutbildningen och flytt till andra lokaler utreds.
- 7) Liksom tidigare år har nämnden reserverat ett utrymme för att kompensera hyresökningen för Fredrika södra som invigdes hösten 2016.
- 8) En upphandling av distansutbildning har påbörjats inom Vuxenutbildningen som beräknas ge lägre kostnader från mitten av 2020. Inför 2021 beräknas helårseffekten bli ca. 2,3 mnkr.
- 9) Enligt Haninge kommuns ekonomistyrningsregler ska respektive nämnd se till att en central reserv finns med syfte att vid behov kunna hantera volymförändringar och oförutsägbara merkostnader.

- 10) I samband med omorganisationen för Centrum för lärande och hälsa (CLH) frigjordes medel som förvaltningen kan omfördela till annan verksamhet. Inför 2021 ser förvaltningen att totalt 1,0 mnkr kan omfördelas.
- 11) Inför 2020 har nämnden avsatt 1,1 mnkr för uppdrag
- 12) Kommunens gymnasiala idrottsutbildningar ger ett mervärde till kommunen och kommunens gymnasieskolor. Utbildningarna har dock under överskådlig tid haft högre kostnader än intäkter. För att säkra kvaliteten i verksamheten har nämnden årligen skjutit till medel.
- 13) Ytterligare behov av effektiviseringar finns för att rymmas inom föreslagen ram.

Identifierade områden som kan medföra kostnader eller prioriteringar

- Barnkonventionen
- Insatser inom kompetensförsörjning, inte prissatt
 - Insatser inom kompetensförsörjning genom att stötta lärare som väljer att vidareutbilda sig inom VAL
- SFI-utredning
 - Utredningen föreslår bl.a. att huvudmännen ska erbjuda en sammanhållen utbildning som utgår från en utbildningsplan, att eleverna inom den sammanhållna utbildningen garanteras en undervisningstid om minst 23 timmar per vecka i genomsnitt under en fyraveckorsperiod, att arbetsförmedlingen till kommuner ska lämna uppgifter om vilka individer som anvisats till etableringsprogrammet och som omfattas av den s.k. utbildningsplikten och att delvis obligatorisk elevhälsa ska

införas i vuxenutbildningen. Kostnad: ca 1,5 milj kr beroende på när och om förändringarna träder i kraft. I Remissvaren från Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Sv Skolledarförbund påpekas det att finansieringen för dessa reformer är mycket osäkra och att kommunernas ansträngda ekonomi gör förslagen mycket svåra att genomföra.

- Valideringsdelegationen
 - Valideringsdelegationen har lämnat sitt slutbetänkande till departementet och nu väntar remissrunda och troligtvis lagstiftning. Det finns ett par förslag som kommer att påverka kommunerna om de beslutas av regeringen. Det viktigaste är att det föreslås att validering ska bli en lagstadgad rättighet som kommunerna ska tillhandahålla. Finansieringen är oklar men sammantaget finns det stor risk att det innebär en ökad kostnad för kommunerna. Kostnadsestimat för Haninges del uppskattas till 400tkr.
- Etableringen av Rudan center
- Digitaliseringen av skolan
 - Distansundervisning infrastruktur
- Framtida löneöversyn kommer att vara utmanande för skolornas ekonomiska förutsättningar
- Nytt arbetstidsmått för lärare, kostnad per lärare 1500kr år 1 och ytterligare 500 år 2 (2000 totalt)
- Kompetens för att kravställa och använda funktionalitet i digitala system på ett sådant sätt att digitaliseringen inte bara möter användarnas behov utan även möjliggör nya arbetssätt som är kvalitets- och effektivitetshöjande.
- Elevernas möjlighet att nå kunskapskraven

Samarbetsförslag

I KDLG:s strategiska plan, som beslutas den 18 februari, finns ett antal nya samarbeten identifierade och som vid beslut av planen kommer att aktualiseras.

Kvalitetshöjande förändringar

Som har stor betydelse med utgångspunkt i kommunledningens budgetdirektiv och missiv.

Stödjande elevinsatser och lärmiljöer

Till 2019 uppdrogs nämnden att tillsammans med grund- och förskolenämnden utveckla organisation, arbetssätt och lärmiljöer som stödjer elever med fysiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Arbetet fortsätter och utvecklas under år 2020.

Förvaltningen har på uppdrag av nämnden tagit fram ett förslag på långsiktig finansieringsmodell av idrottsakademierna i syfte att säkra en hållbar ekonomi och kvalitet.

Under 2020 kommer ett utredningsarbete påbörjas om framtidens gymnasieskola i Haninge kommun i syfte att stärka förvaltningens förmåga att strategiskt utveckla kvaliteten.

Riskanalys

Eleversättningar är nämndens största kostnadspost. Förändringar i elevantal och programval kan påverka nämndens kostnader i båda riktningarna.

Prisförändringar på de nationella programmen, nationellt godkänd idrottsutbildning och modersmål, råder inte kommunen själv över så länge samverkan med den gemensamma gymnasierregionen gäller.

Prisuppräknigen kan bli både högre och lägre än nu beräknat.

Antalet asylsökande ungdomar på gymnasiet som går i Haninge kommuns regi har minskat och är nu på en lägre nivå jämfört med tidigare år. Förändringar i

elevantal och de regler som ligger till grund för bidragsersättning från Migrationsverket kan innebära både högre och lägre nettokostnader för nämnden.

Tilläggsbelopp betalas ut för alla elever i gymnasiesärskolan och beloppet varierar beroende på hur allvarlig elevens funktionsnedsättning är.

Tilläggsbelopp i gymnasiet betalas ut till elever med mycket stort behov av särskilt stöd efter ansökan och behovsprövning. Små förändringar i volym kan orsaka stora förändringar i utbetalat belopp.

Nämndens kostnader för skolskjuts har ökat under 2019. Både pris- och volymförändringar är svåra att beräkna för en liten grupp individer med olika behov.

Under 2019 har nämndens kostnader för vuxenutbildning ökat med anledning av fler sökande och en lagstiftning som begränsar möjligheten att prioritera mellan och avslå ansökningar för att anpassa kostnader efter budget. Antalet sökande förväntas öka under 2020 och Centrum Vux prognostiserar ökade kostnader. Förändringar i konjunktur och antalet elever som går ut gymnasiet med ofullständiga betyg är faktorer som påverkar antalet sökande.